

Saatesanat

Nopeasti kehittynyt liikuntatieteellinen tutkimus on tuottanut siinä määrin runsaasti luotettavaa tietoa liikunnan vaikutuksista ihmisen terveyteen ja hyvinvointiin, että liikunnan yhteiskunnallinen ja yksilöllinen merkitys ei enää ole kiinni tiedon puutteesta. Se on kiinni siitä, miten saadaan ihmiset kiinnostumaan liikunnasta ja miten pystytään kehittämään yksilön valmiuksia omaksua liikuntataitoja ja valmiutta liikuntaan. Juuri tähän tarvitaan liikuntapedagogiikkaa.

Liikuntapedagogiikkaa tarvitaan hyvin monella tasolla ja alueella yhteiskunnassa. Haastavin tehtävä sillä kuitenkin on koulun liikuntakasvatuksessa, jossa pedagogisia taitoja joudutaan soveltamaan hyvinkin erilaisiin yksilöihin. Kuten kirjan sisältö hyvin osoittaa, liikunnanopetuksessa on otettava huomioon todella monenlaisia asioita, joiden hallitseminen on jo sinänsä vaativaa, mutta erityisen vaativaa on näiden monien asioiden yhteyksien ja kokonaisuuden ymmärtäminen. Tämä kirja auttaa näkemään ja ymmärtämään, mistä liikunnanopettajan ja -ohjaajan työssä on kysymys.

Mutta miksi tarvitaan uusittu painos? Painava syy siihen on koulumaailmassa tapahtuvat muutokset ja niistä painavin vastajulkaistut opetussuunnitelman perusteet. Vaikka koululaitos on vain yksi – joskin hyvin tärkeä – liikuntakasvatusta antava taho, sen vaikutukset yhteiskunnassa ovat suuret, koska se koskettaa periaatteessa jokaista kansalaista tiettyinä ikävuosina. Uudet opetussuunnitelman perusteet korostavat aivan uudella tavalla oppilaan omaa osuutta ja oppilaiden välistä yhteistyötä oppimisessa ja opiskelussa. Vaikka liikuntakasvatuksessa oppilaan oma rooli ja yhteistyö ovatkin olleet aina tärkeitä, suuret ja heterogeeniset ryhmät tuovat lisää tarvetta oppilaan omatoimisuudelle.

Myös yhteiskunnassa ja liikuntakulttuurissa nopeassa tahdissa esiintyvät muutokset luovat tarvetta uudistaa ja pitää ajan tasalla liikuntatieteellistä koulutusta. Esimerkiksi kaupunkimaistuminen tuo sekä haasteita että uusia mahdollisuuksia liikuntaympäristöjen kehittämiseen, ja monikulttuurisuuden lisääntyminen voi tuoda sekä uusia ideoita että vaatimuksia liikunnan järjestämiseen. Maassamme on jo pitkään ollut nuorison keskuudessa omaehtoista liikuntatoimintaa ja liikuntakulttuuria, esimerkiksi skeittaus, jolla on ollut melko vähän kosketuspintaa virallisen liikuntakasvatuksen kanssa. Yleensäkin liikunta ja urheilu näyttävät kehittyvän siten, että lähes kiihtyvällä vauhdilla syntyy uusia tapoja liikkua, kisailla, pelata ja

kilpailla. Koululiikunta ei voi käsitellä tätä kaikkea, mutta sen tulee antaa valmiuksia seurata ja arvioida liikuntakulttuurin tarjoamia mahdollisuuksia.

Koulun lisäksi liikuntakasvatusta annetaan yhä enemmän myös koulun ulkopuolella, kuten urheiluseuroissa, liikuntakerhoissa, liikuntayrityksissä ja puolustusvoimissa. Näissä instituutioissa on hyvät mahdollisuudet antaa paitsi liikunnallista elämäntapaa edistäviä taitoja ja valmiuksia myös terveyttä edistäviä ohjeita. Toiminta on pyörinyt suuressa määrin vapaaehtoistyön avulla, vaikka tarvetta olisi myös koulutetuille henkilöille, esimerkiksi nuorisourheilussa. Joka tapauksessa kehitys näyttää menevän siihen suuntaan, että myös korkeamman liikuntakoulutuksen saaneet henkilöt voivat sijoittua hyvinkin erilaisiin tehtäviin. Koulutuksen merkitystä korostaa erityisesti se, että toiminnassa ei olla tekemisissä vain liikunnan vaan erityisesti ihmisten kanssa.

Nyt julkaistu Liikuntapedagogiikka-kirja on varsin mittava teos. Paitsi tenttikirjana se on nähtävä eräänlaisena liikunnanopetuksen ja -ohjauksen käsikirjana, johon tutustutaan opiskelun eri vaiheissa. Se auttaa pääsemään sisään liikuntapedagogisen tutkimuksen valtavaan tietomäärään ja tiedon lähes rajattomiin sovellusmahdollisuuksiin liikuntakulttuurin laajassa kentässä.

Jyväskylässä 14.9.2017

Risto Telama